

Praha 2.6.2005

19

Péče o nemocné cukrovkou v České republice v letech 2000 - 2004

Care for diabetics in the CR in the years 2000 - 2004

Souhrn

Tato Aktuální informace uvádí počet diabetologických ordinací a jejich personální zabezpečení, dále počty ošetření a počty léčených pacientů. Počet léčených diabetiků stále vzrůstá, stejně jako počet diabetických komplikací. Pro diabetes v roce 2004 bylo léčeno 712 tisíc pacientů, z toho 160 tisíc inzulinem.

Summary

This Actual information presents the numbers of diabetologist's consultation rooms, numbers of health personnel involved, numbers of examinations and numbers of treated patients. The number of treated diabetics steadily increases, along with the number of diabetic complications. The total number of patients treated for diabetes in 2004 was 712 thousand, of that 160 thousand were treated with insulin.

Výchozím zdrojem dat pro tuto aktuální informaci je „Roční výkaz o činnosti zdravotnických zařízení pro obor diabetologie“ A (MZ)1-01. Výkaz vyplňuje samostatně každá diabetologická ordinace, včetně odborných ambulancí v nemocnici, bez ohledu na jejich zřizovatele. Zároveň jej vyplňuje ordinace praktického lékaře pro dospělé (PL). Lékaři vykazují pouze ty diabetiky, které aktivně léčí. V současné době představují diabetici v České republice 7 % obyvatelstva, v roce 2000 to bylo 6,3 % obyvatelstva. Dlouhodobě je vyšší výskyt cukrovky u žen než u mužů, přičemž ženy tvoří 55 % z celkového počtu léčených diabetiků.

Personální zabezpečení v diabetologických ordinacích

Za posledních pět let se počet diabetologických ordinací zvýšil o 47, počet lékařů za toto období vzrostl o 43 a počet zdravotnických sester o 27 měřeno pracovními úvazky (zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu, § 5 až § 21 zákona č. 96/2004 Sb., dále jen ZPBD). V roce 2000 připadalo na jeden úvazek lékaře celkově 2 452 léčících se diabetiků, v roce 2004 byla tato relace 2 301, což je o 151 léčených diabetiků méně než v roce 2000.

Dále pro informaci uvádíme, že se počet ZPBD vztažený na jedno lékařské místo během posledních pěti let mírně snížil. Z hlediska počtu lékařských míst na jednu diabetickou ordinaci nedošlo také k větším změnám.

Pracovníci a počty zpravodajských jednotek		2000	2001	2002	2003	2004
Počet diabetologických ordinací		429	437	440	460	476
Lékaři	fyzické osoby	497	516	520	581	583
	úvazek + smluvní pracovníci	266,82	272,16	284,83	291,33	309,40
ZPBD	fyzické osoby	509	534	529	545	566
	úvazek + smluvní pracovníci	328,80	349,25	353,97	345,90	355,78

Léčení diabetici v diabetologických ordinacích a u PL pro dospělé

Z následující tabulky je zřejmé, že se počet léčených diabetiků průběžně zvyšuje. Během posledních let došlo k nárůstu léčených diabetiků o 57 915 osob, což představuje nárůst o 9 %. Zatímco v roce 2000 bylo léčeno 654 164 diabetiků, (z toho u PL pro dospělé se léčilo 108 088 osob, t.j. 17 %), v roce 2004 to již bylo 712 079 diabetiků (z toho u PL pro dospělé 113 544 pacientů, t.j. 16 %).

V roce 2000 se v přepočtu na 100 000 mužů léčilo 5 932 diabetiků, v roce 2004 tato relace činila 6 601 diabetiků. Na stejný přepočet žen se v roce 2000 léčilo 6 787 diabetiček, v roce 2004 stav vzrostl na 7 316 pacientek.

Druhá část stejné tabulky (a graf) dokumentuje nepatrný pokles podílů pacientů léčících se jen dietou. Naproti tomu se zvyšuje podíl pacientů léčících se inzulínem. Podíl pacientů, kteří byli léčeni pouze dietou, klesl z 38 % v roce 2000 na 34 % v roce 2004. Podíl pacientů léčených inzulínem včetně kombinované léčby s PAD (perorálními antidiabetiky) se zvýšil ze 19,6 % v roce 2000 na 22,3 % v roce 2004.

Počty ošetření - vyšetření a počty léčených pacientů		2000	2001	2002	2003	2004
Počet ošetření - vyšetření	celkem	1 861 734	1 921 206	1 944 560	1 996 484	2 092 856
	na 1000 obyvatel	181	187	191	196	205
	na 1 úvazek lékaře	6 977	7 059	6 827	6 853	6 764
	na 1 léčeného pacienta	3	3	3	3	3
Počet léč. pacientů na 1000 obyv.		64	64	65	67	70
Počet léč. pacientů na 1 úvazek lékaře		2 452	2 401	2 342	2 358	2 301
Počet léčených pacientů celkem		654 164	653 418	667 135	686 865	712 079
v tom	jen dietou	248 660	241 558	240 022	241 094	242 668
	PAD	277 303	280 202	287 415	297 456	310 659
	inzulínem	98 966	98 448	102 297	105 279	111 937
	inzulínem + PAD	29 235	33 210	37 401	43 036	46 815
Počet nově zjištěných onemocnění		52 649	52 375	51 644	56 683	54 303
Počet úmrtí za období		22 852	23 460	23 421	24 603	23 725

Ošetření - vyšetření v diabetologických ordinacích

Jak ukazuje výše uvedená tabulka, za posledních pět let se zvýšily počty ošetření - vyšetření u diabetiků o 231 122 případů (12%). Počet ošetření na 1 léčeného pacienta je však stejný jako v roce 2000.

Počet léčených osob s komplikací diabetu (diabet. ordinace a PL pro dospělé)

Ze znázornění diabetických komplikací v následující tabulce je patrné, že každým rokem přibývá léčených osob s diabetickou retinopatií, nefropatií a diabetickou nohou. Vyšší nárůst komplikací, než léčených pacientů, bude pravděpodobně souviset se stárnutím populace obecně a tedy i populace diabetiků. Při podceňování rad svého ošetřujícího lékaře může hrozit diabetikům především selhání ledvin, amputace končetin či slepota způsobená postižením oční sítnice, jak dokladuje přiložený graf.

Diabetická retinopatie (DR) představuje jednu z nejzávažnějších mikrovaskulárních komplikací cukrovky. Více než 22 % nemocných diabetickou retinopatií má proliferativní formu DR, která je čtvrtou nejčastější příčinou slepoty. Slepota postihuje necelá 3 % nemocných s DR. V roce 2000 trpělo diabetickou retinopatií (poškozením očí) 73 861 léčených osob, ve srovnání s rokem 2004 se jejich počet zvýšil o 14 %. Proliferativní formou DR v roce 2000 trpělo 16 094 nemocných, během pěti let se jejich počet zvýšil o 16 %. V roce 2000 bylo slepotou postiženo 2 097 nemocných, v roce 2004 stav vzrostl o 267 postižených.

Diabetickou nefropatií (poškození ledvin) v roce 2000 mělo 48 317 léčených osob, ve srovnání s rokem 2004 se jejich počet zvýšil o 14 750, t.j. o 31 %. K největšímu nárůstu během posledních let došlo u osob trpících renální insuficiencí (selháním ledvin), a to až o 38 % (5 340 osob).

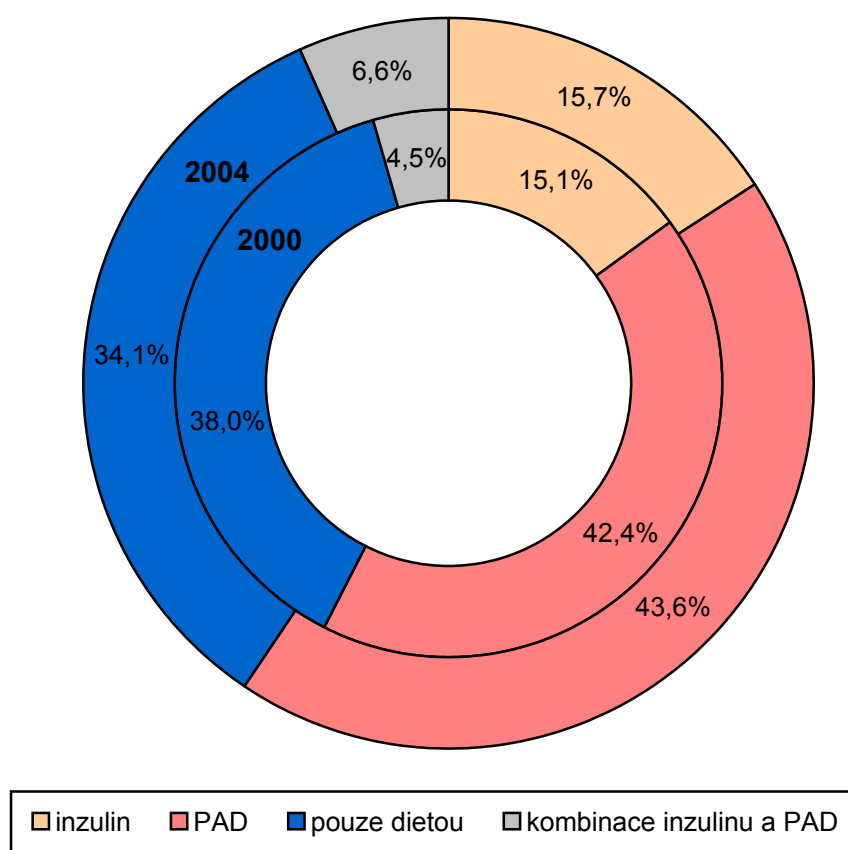
Další sledovanou diabetickou komplikací je diabetická noha. Počet léčených osob se za období let 2000 - 2004 zvýšil o 5 % (1 989 osob). Závažným následkem této komplikace je amputace. Počet nemocných s amputací nohou vzrostl o 1 579 osob, tj. o 27 %.

Počet léčených osob s komplikací diabetu		2000	2001	2002	2003	2004
Diabetická nefropatie		48 317	51 418	56 486	59 811	63 067
z toho	s renální insuficiencí	13 925	14 862	16 730	18 372	19 265
Diabetická retinopatie - celkem		73 861	74 437	78 494	81 085	84 077
z toho	proliferativní	16 094	16 032	16 977	17 206	18 644
	slepota	2 097	2 135	2 222	2 263	2 364
Diabetická noha - celkem		37 764	36 725	38 166	37 971	39 753
z toho	s amputací	5 865	6 118	6 743	7 029	7 444

Diabetes mellitus neboli cukrovka je chronické onemocnění metabolismu cukrů způsobené poruchou tvorby inzulínu ve slinivce břišní. Projevuje se zvýšenou hladinou cukru (glukózy) v krvi. Zároveň však postihuje i hospodaření s ostatními živinami, a tak ovlivňuje celkově přeměnu látek v organismu. Každým rokem v naší zemi je nově diagnostikováno přes 50 tisíc onemocnění diabetem. Ve stejném období zemře přes 23 tisíc registrovaných pacientů. Nejedná se o úmrtí přímo na následky diabetu, ale o pacienty s cukrovkou. Pravděpodobně nemocných cukrovkou je ve skutečnosti mnohem více, než dokazuje statistika. U stovek osob se totiž toto onemocnění každoročně odhalí často víceméně náhodně, zejména při jiném druhu lékařského vyšetření či při zkoumání příčin zhoršení zdravotního stavu. Tak se zjistí symptomy cukrovky. Při spolupráci s ošetřujícím lékařem a vhodnou životou správou lze s touto nevléčitelnou chorobou žít mnoho let.

Vypracovala: Barbara Dadiková

Léčení diabetici v ČR v roce 2000 a 2004

Léčení diabetici a jejich komplikace (index rok 2000 = 100%)

